

Torsdagen den 4 december

Kl. 12.00–12.37

14.00–15.01

16.00–16.03

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 14 november justerades.

§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2014/15:137

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:137 Tioårig grundskola

av Maria Stockhaus (M)

Utbildningsminister Gustav Fridolin hinner inte besvara interpellationen inom tidsfristen; skälet till dröjsmålet är att interpellationsdebatten den 2 december blev inställd.

Stockholm den 3 december 2014

Utbildningsdepartementet

Gustav Fridolin (MP)

Enligt uppdrag

Maria Eka

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:138

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:138 Skolinspektionens rapport

av Christer Nylander (FP)

Utbildningsminister Gustav Fridolin hinner inte besvara interpellationen inom tidsfristen; skälet till dröjsmålet är att interpellationsdebatten den 2 december blev inställd.

Stockholm den 3 december 2014

Utbildningsdepartementet

Gustav Fridolin (MP)

Enligt uppdrag

Maria Eka

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:160

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:160 Poliser nära medborgarna
av Johan Pehrson (FP)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 19 december 2014.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresa och andra åtaganden.

Stockholm den 27 november 2014

Justitiedepartementet

Anders Ygeman

Interpellation 2014/15:162

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:162 Statligt huvudansvar i skolan
av Daniel Riazat (V)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 18 december 2014.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade möten samt resor.

Stockholm den 1 december 2014

Utbildningsdepartementet

Gustav Fridolin

Interpellation 2014/15:164

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:164 Reformering av Arbetsförmedlingen
av Roger Haddad (FP)

Interpellationen kommer att besvaras den 19 december 2014.

Skälet till dröjsmålet är inbokade resor och engagemang som inte kan ändras.

Stockholm den 1 december 2014

Arbetsmarknadsdepartementet

Ylva Johansson (S)

Enligt uppdrag

Monica Rodrigo

Expeditions- och rättschef

§ 3 Ny instansordning för inrättande av exportbutik på flygplats

Skatteutskottets betänkande 2014/15:SkU10

Ny instansordning för inrättande av exportbutik på flygplats (prop.
2014/15:5)

föredrogs.

Anf. 1 OLLE FELTEN (SD):

Fru talman! Det är inte varje dag det öppnas en ny exportbutik på någon av Sveriges internationella flygplatser – men det händer. Denna proposit-

ion förefaller vid första anblicken innebära en ytterst harmlös administrativ åtgärd, och den rör inte upp särskilt mycket damm i debatten – särskilt inte i dessa dagar.

I sak handlar frågan om var i statsapparaten ett flygplatsbolags beslut om att öppna en exportbutik på en flygplats ska administreras. Just nu ligger den uppgiften på regeringen, och förslaget är att flytta den till Skatteverket. Det tycker vi i grunden är en sund taktik, och vi har ingen annan uppfattning i just den frågan.

Men, fru talman, vid närmare granskning visar det sig att även i denna proposition döljer sig en viktig principiell fråga, vilket vår reservation i ärendet har tagit fasta på. Sakförhållandet vid dagens tillståndsgivning, som regeringen ansvarar för, är att en flygplatshållare ansöker om tillstånd för att öppna en exportbutik, och regeringen utfärdar tillståndet utan särskild prövning. Det är inget konstigt med det. I den nu föreslagna ordningen flyttas hanteringen till Skatteverket, som redan ansvarar för tillstånd och kontroll av andra delar av flygplatsbolagens hantering i sammanhanget, till exempel tillstånden som upplagshavare för alkohol och tobak, vilket framgår av förordningen SFS 2010:173 från mars 2010.

Överflyttningen av ansvaret till Skatteverket är bra eftersom det innebär en förenkling i de administrativa processerna och att en myndighet har kontroll över hela verksamhetskedjan. Det är bra även för flygplatsbolagen. Och det är nu problemen börjar.

Lagrådet har i sitt remissvar till propositionens förslag lämnat en svindande kritik mot en ökad byråkrati och en mer komplex administrativ process, och det är den vi vänder oss emot.

Fru talman! Så här skriver Lagrådet i sitt remissvar: "Lagrådet ifrågasätter om det är motiverat att behålla ordningen med tillståndsbeslut. När ordningen inte innefattar en prövning i sak framstår den som en meningslös byråkratisk omgång." Det här borde leda till en rejäl reaktion hos lagstiftaren – en meningslös byråkratisk omgång.

Lagrådet fortsätter: "Om det anses att en kontrollmöjlighet alls behövs borde det vara tillräckligt att flygplatshållaren är skyldig att till Skatteverket anmäla sin avsikt att inrätta en exportbutik."

Lagrådet föreslår därefter en ändrad lydelse av lagförslagets 3 § andra stycket: "En flygplatshållare som avser att inrätta en exportbutik på flygplatsen ska anmäla detta till Skatteverket." Vidare ska 6 § och 7 § tas bort.

Fru talman! Detta är en mycket klok invändning mot regeringens förslag om en ökning av byråkratin som vi ställer oss bakom i vår reservation.

Ett beslut i enlighet med vår reservation skulle bland annat innebära följande.

1. Att regelverket anpassas till verkligheten och de faktiska krav som ställs med bibehållen möjlighet till den relevanta verksamhetskontrollen.
2. Att vi inte skapar nya och onödiga domstolsprövningar. Rättsväsendets problem i dag är faktiskt inte att det finns för lite att göra. Tvärtom! Vi behöver inte lägga på ytterligare meningslösa uppgifter.
3. Att regeringen följer sina egna riktlinjer för att prioritera arbetet med att förenkla och förtydliga de statliga myndigheternas arbete och att

man därigenom kan nå sitt mål att öka medborgarnas acceptans för lagar och myndigheter.

Jag hoppas att även de övriga partierna vill arbeta för en effektivare statsförvaltning och till slut stöder vår reservation i voteringen. Därmed yrkar jag också bifall till reservationen.

Anf. 2 PATRIK LUNDQVIST (S):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i skatteutskottets betänkande och avslag på reservationen från Sverigedemokraterna.

Vi anser att det är bra för alla inblandade att ha tillstånd på plats innan man börjar starta något över huvud taget. Tillståndet kommer att minska byråkratin, och det kommer att behövas oavsett om man får det före eller efter att verksamheten har startats. Då är det bättre att ha tillståndet innan.

Anf. 3 ERIK ANDERSSON (M):

Fru talman! I propositionen föreslås att Skatteverket ska bli ansvarig myndighet för ärenden om att inrätta en exportbutik på flygplats. Där är vi alla överens. Skiljelinjen går om det ska vara i form av en anmälan eller i form av en ansökan. En exportbutik får inrättas på en flygplats där det bedrivs flygtrafik till platser utanför EU:s skatteområde.

Vid en anmälan, som Sverigedemokraterna föreslår, kommer kontrollen att göras i efterhand. Det kommer inte att innebära någon utökad byråkrati, anser vi, att förfara på det sätt som föreslås i betänkandet. Däremot kan det innebära att en flygplatshållare kan anmäla en exportbutik utan att de formella förutsättningarna finns. Därför skulle en ny kontrollfunktion behöva inrättas på skattemyndigheten för detta.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 7.)

§ 4 Minskat svartarbete i byggbranschen

Skatteutskottets betänkande 2014/15:SkU6
Minskat svartarbete i byggbranschen (prop. 2014/15:6)
föredrogs.

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 7.)

§ 5 Förbättringar av husavdragets fakturamodell

Skatteutskottets betänkande 2014/15:SkU7
Förbättringar av husavdragets fakturamodell (prop. 2014/15:10)
föredrogs.

Fru talman! HUS-avdraget, i dagligt tal kallat ROT- och RUT-avdraget, tillkom under alliansregeringens första mandatperiod, 2007 respektive 2008, och har starkt bidragit till att en skenande svart sektor inom de privata servicenäringsarna tämligen effektivt har vänts till en vit sektor med en mängd nya serviceföretag. Det är bra.

Antalet sysselsatta i denna bransch är nu över 125 000 enligt en RUT-utredning från juni 2014. Avdraget har också visat sig vara en viktig motor för utvecklandet av arbetsplatser för delvis okvalificerad arbetskraft, en stor bristvara på den svenska arbetsmarknaden.

Systemen för att hantera husavdraget har successivt förbättrats, och från att ha varit en långdragen process på uppemot två år kan hela förfarandet numera hanteras på någon eller några månader – från tjänst till betalning. Köparen får ett definitivt besked om sitt avdrag i samband med att deklarationen för inkomståret blir godkänd.

Fru talman! Den aktuella propositionen handlar om hur tjänsteleverantörernas fakturering av tjänster ska utformas för att bli tydligare och samtidigt skapa ett bättre underlag för Skatteverkets kontroll av fakturorna. Så långt är allt bra. Vi menar att de flesta av de förslag som läggs fram i propositionen i stora drag har blivit väl avvägda och att de kan bidra till att det angivna syftet uppnås.

Det finns dock ett viktigt undantag.

Det handlar om förslaget att kräva en ny uppgift på fakturan om det antal arbetade timmar som ligger till grund för det fakturerade beloppet. Den uppgiften kommer att ge vissa av företagen en onödig byråkratisk belastning utan att några relevanta data tillförs kontrollsystemet. Det är det här som är den springande punkten.

Fru talman! Detta kan vid första anblicken verka som en petitesse, men så är det inte i verkligheten för många av de företag som jobbar med husavdraget i sina verksamheter. För att inse problemet måste man dels förstå att de olika företagen använder sig av olika affärsmodeller, dels förstå hur dessa affärsmodeller fungerar, i vart fall översiktligt. Att det finns olika affärsmodeller som styr hur faktureringen kan specificeras beror helt enkelt på att det är en bred flora av arbetsuppgifter med en mängd olika förutsättningar som kan utföras inom ramen för husavdraget.

Detta har en lång rad remissinstanser från näringslivet, både enskilda företag och deras branschorganisationer, påpekat i sina remissvar. Man vill i några fall gå så långt som att helt stoppa den utbyggda uppgiftsskyldigheten på grund av den ökade administrativa börda som uppgifterna medför, framför allt för många små företag.

Det ska också sägas att det finns företag i branschen som tycker det är okej att lämna in den aktuella uppgiften om arbetade timmar. Detta beror i sin tur på att de bygger hela sin verksamhet på en affärsmodell som går ut på att debitera exakt antal arbetade timmar till sina kunder. För denna grupp företag är det ett mindre problem. De har redan uppgifterna i sina administrativa system.

Men, fru talman, problemen uppstår framför allt för de företag som bygger sin verksamhet på att sälja sina tjänster till fasta objektpriser, en modell som många företag och kunder vill ha för att kunna ha en förutsägbarhet för kostnaderna. Det betyder att de förkalkyler som man gör inför en offert omfattar en beräkning av hur många timmar arbetet kräver och

därmed arbetskostnaderna för jobbet. Den här typen av affärsmodell ger såväl företag som kund en säkerhet för en rimlig ersättning för utfört arbete men leder sällan eller aldrig till en exakt uppgift om erforderlig arbetstid för det aktuella jobbet. Ibland går det åt mer tid och ibland mindre för att utföra ett visst arbete, beroende på olika förutsättningar som inte alltid kan kalkyleras.

Utifrån denna förkalkyl lämnas ett fast pris till kunden som accepterar det, och man träffar ett avtal om att det aktuella arbetet ska utföras. Därefter görs det jobb som avtalats och fakturering sker. Kunden betalar alltså för ett beräknat antal arbetstimmar och det är i detta fall den relevanta uppgiften. Även remissinstanser har påpekat att det är bättre med antalet fakturerade timmar i stället för antalet arbetade timmar.

Fru talman! Var och en som har en grundläggande insikt i hur ett företag fungerar inser att dessa olika affärsmodeller ställer väldigt olika krav på de administrativa systemen för att man ska kunna lämna de aktuella uppgifterna på sina fakturor till Skatteverket. Att det finns de som inte har denna insikt eller av andra skäl inte förstår problemet, kan jag förstå. Det är därför vi har ett remissförfarande, för att få alla olika aspekter på ett problem belysta.

Fru talman! Det borde då också innebära att lagstiftaren lyssnar på dem som förstår och att man tar till sig de synpunkter som framförs. Det har regeringen inte gjort i behandlingen av sitt förslag till denna proposition, och det är illa. Att man i utskottet inte heller uppmärksammar vår invändning är lite trist. Det visar att man inte ser till sakfrågan eller att man helt enkelt inte har förstått problematiken, och jag vet inte riktigt vilket som är värst. Det finns dock en möjlighet kvar att ta sitt förnuft tillfånga i denna fråga och rösta med vår reservation.

Avslutningsvis vill jag yrka bifall till vår reservation.

Anf. 5 PETER PERSSON (S):

Fru talman! HUS-avdrag, gemenligen kallat ROT eller RUT, handlar om att ekonomiskt stimulera arbete som annars inte antas skulle utföras. ROT är ju ingen ny företeelse utan det har prövats vid ett stort antal tillfällen i historien, framför allt som en konjunkturrell åtgärd när verksamheten på byggen har gått ned kraftigt. Då har man gått in med en stimulans för underhåll och ombyggnad för att upprätthålla sysselsättningen och justera ekonomin, och det har varit bra och riktigt.

RUT är däremot en ny företeelse, och det handlar om att utföra hushållsnära tjänster i hemmen.

Vad som har förekommit och förekommer är uppenbart fusk i systemen. Fusk skadar alltid ekonomin och söndertrasar moralen. Ett exempel på fullständigt orimliga debiteringar är när varor i princip varit avgiftsfria medan tjänster och utförande av arbete har debiterats långt utöver det normala just för att tillgodogöra sig skattemedel.

Det har också funnits exempel på falska fakturor som har skickats utan att man har varit i närheten av en fastighet. Sedan har man vittjat brevlådan för att husägaren inte ska få någon information om den illegala handlingen.

Den här propositionen minskar möjligheten till oegentligheter, och det är utomordentligt bra. Utskottet är helt överens kring detta.

Jag tycker också att det är mycket bra att utskottet gemensamt uttalar att husavdraget bör bli föremål för en bred samhällsekonomisk studie som belyser effekter och ger underlag för en utvärdering av dess effektivitet.

Fru talman! Låt mig i det sammanhanget göra några reflexioner.

För det första: Om ROT omvandlas från en konjunkturell åtgärd till en permanent åtgärd som subventionerar utfört arbete kommer det inte i förlängningen att leda till att priserna justeras uppåt, utan det kommer att ta bort den effekt som avdraget var avsett för. Jag tror mig ana att en och annan husägare efter anbudet har hört byggmästaren säga: Du får ju tänka på att du också kan göra ROT-avdrag. Det är viktigt att göra en reflexion kring detta.

För det andra: Är det verkligen så att det kraftigt har förhindrat eller eliminerat skattefusk och svartarbete? Jag tillhör dem som tvivlar. Inte minst har media på ett intressant sätt åskådliggjort att det förekommer ett utbrett fusk inom vissa sektorer. Det viktigt att täppa till alla hål.

För det tredje: Är det konstruerade systemet rättvist? Är det rimligt att man kan få avdrag för att bygga en inomhuspool och en altan i Malaga, men inte kunna tilläggsisolera en hyresfastighet i Målilla? Så fungerar ju faktiskt systemet i dag, och jag tror att många tycker att det är stötande, särskilt med motivet att det skulle stimulera sysselsättning och ekonomi i vårt land.

Det är också viktigt att studera fördelningsaspekten på RUT. Det finns en underbar reporter på Sveriges Radio – jag må väl kunna göra reklam för public service. Hon heter Randi Mossige-Norheim. Hon gjorde ett reportage som hette och heter Resa i RUT-landet. Hon gick runt i en söderförort här i Stockholm och intervjuade människor i ett välmående samhälle med full sysselsättning och höga inkomster. Många stötte hon på som sa: Ja, nu har vi faktiskt kunnat få ett hembiträde. Hon stötte på barn i skolan som sa: Det kommer hem en och städar vårt rum. Vi har en som bor hos oss tre dagar i veckan och hjälper till.

Sedan satte sig reportern på pendeltåget från söderförorten och åkte ut till norrförorten, där hon gick runt och intervjuade kvinnor. Hon förstod att de var på väg till ett arbete och frågade vad de jobbade med. De svarade: Jag städar hos den och den. Jag sysslar med att hjälpa dem med barnpassning etcetera.

Hon ställde frågan till en av dem som sa att de utförde städarbete: Nu när du är borta och jobbar och får pengar för att städa, har du någon som kommer hem och städar åt dig medan du är borta? Det var en fullständigt främmande frågeställning. Det fanns inte i närheten av medvetandet.

Randi Mossige-Norheim åskådliggjorde på ett fantastiskt bra sätt den djupa orättvisan i detta system. Jag tror att det är intressant och viktigt att vi enigt i utskottet studerar just de samhällsekonomiska effekterna.

Anf. 6 OLOF LAVESSON (M):

Fru talman! Vi har i dag att behandla skatteutskottets betänkande *Förbättringar av husavdragets fakturamodell*.

Införandet av husavdragen som nämnts här, det vill säga ROT och RUT, har varit lyckade reformer. Svarta branscher har gjorts vita. Det har bidragit till ökat företagande och till ökad sysselsättning. Framför allt RUT-avdraget har sänkt trösklarna in på arbetsmarknaden för många som tidigare haft svårt att ta sig in. Det gäller unga, det gäller utlandsfödda och

det gäller kvinnor. Reformerna har varit bärande för den tidigare alliansregeringens politik och bidragit till att minska finanskrisens negativa effekter.

Men även goda reformer kan missbrukas. Även om svarta jobb i stor utsträckning har blivit vita och skattefusket därmed kunnat minskas kraftigt har fuskarna hittat nya vägar.

Avdrag medges i dag för arbetskostnad, men inte för inköp av material eller för arbete som inte är hänförbart till avdragsgilla utgifter. Att som leverantör köpa in dyrt material eller nödvändiga inventarier och sedan debitera dem vidare som arbetskostnad och därmed låta staten stå för en stor del av kostnaden har i vissa fall varit alltför frestande. Följden blir en snedvriden konkurrens där ärliga företagare drabbas och en fungerande marknad sätts ur spel. Därför var den tidigare alliansregeringens mening, liksom det är den nuvarande regeringens, att förbättringar behöver göras.

I samband med att utförare begär betalning från Skatteverket ska underlaget framöver innehålla uppgifter om antalet arbetade timmar, debiterad ersättning för material och debiterad ersättning för annat än hushållsarbete och material samt vilken typ av arbete som har utförts.

Givetvis finns det risk att denna ökade rapportering också ökar byråkratin, men det måste samtidigt ställas mot de problem som ett omfattande fusk innebär. Utskottet framhåller därför särskilt vikten av att den administrativa bördan inte ökas mer än nödvändigt.

Fru talman! Det råder bred enighet om dagens betänkande. Det får väl anses som ganska sällsynt dessa dagar. Dessvärre råder det inte lika bred enighet om RUT- och ROT-avdragens vikt och betydelse.

Jag hade från början tänkt uppehålla mig något vid detta och tala om det problematiska i den sittande regeringens förslag till kraftfulla försämringar. Om hur tusentals unga riskerar att förlora sitt första jobb när läx-RUT avskaffas. Om hur kostnaderna för RUT-företagen förväntas öka kraftigt när arbetsgivaravgifter dubblas och särskilda löneskatter införs. Om hur framför allt kvinnor och utrikesfödda drabbas. Om hur halveringen av RUT främst drabbar ensamstående kvinnor, där livspusslet är som svårast, medan hushåll med sammanboende får dubbelt så stora avdragsmöjligheter. Om hur mattan för tusentals småföretagare dras undan. Ja, till och med om det felaktiga i att regeringen i sitt budgetförslag räknar med en besparing när man halverar RUT när de flesta bedömare, baserat på bland annat Konjunkturinstitutets bedömningar, i stället konstaterar att det snarare leder till en rejäl kostnadsökning för samhället när människor trängs ut från arbetsmarknaden och svartarbetet åter befaras öka.

Fru talman! Med tanke på gårdagens händelseutveckling känns detta dock lite obsolet, så jag väljer att inte ta upp det mer. Det blir väl snarare någonting vi får mötas om i kommande valrörelse, där väljarna får analysera de olika alternativen och därefter ta ställning.

Fru talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag till beslut.
(Applåder)

Anf. 7 PETER PERSSON (S) replik:

Fru talman! Olof Lavesson och jag är överens på två punkter – om betänkandet och om att debattlusten kanske har varit större tidigare dagar, när inte Alliansen och Sverigedemokraterna gått samman och fällt en budget. Men han kastar en handske som jag självklart måste ta upp.

Det är dagen efter. Medierna domineras av att svensk skola åter skärskådats. De fallande skolresultaten i internationella jämförelser och skiktningen i skolan – alla besked är så tydliga, så tydliga: Den stora bristen i svensk skola är likvärdigheten, de jämlika villkoren.

Så går Olof Lavesson upp och håller ett anförande, jublande över läxhjälps-RUT. Att själv få någon som kommer hem och hjälper till med läxorna för en timdebitering på 400 eller 600 kronor – hur många erövrar den friheten?

Olof Lavesson! Har du studerat vilka stadsdelar i Malmö som åtnjuter läxhjälps-RUT? Det är väl särskilt de barnen som har de sämsta förutsättningarna vars föräldrar går in och satsar, för så ser väl den ekonomiska fördelningen ut i Malmö?

Anf. 8 OLOF LAVESSON (M) replik:

Fru talman! År 2013 köpte en halv miljon svenskar RUT-tjänster för ungefär 5 miljarder kronor. Skatteverkets bedömningar är att skulle man halvera eller ta bort RUT skulle 10 procent gå rakt till svart arbetskraft i stället för vit. Enligt Almega skulle Socialdemokraternas förslag minska omsättningen i branschen med 23 procent. Av 17 000 anställda riskerar 3 400 att förlora jobbet.

Var fjärde anställd i branschen är under 26 år. Tre av fyra kommer direkt från arbetslöshet. Nära hälften är utlandsfödda. 77 procent inom städ- och hemservice är kvinnor. Sju av tio egenföretagare i branschen är kvinnor, och sex av tio som köper tjänsterna är kvinnor.

Det här är en verklighet som Peter Persson och Socialdemokraterna väljer att totalt blunda för. I stället väljer man förenklandets argumentation och förenklandets politik, som så många gånger tidigare. Man väljer agitatorrollen, en roll som passar Peter Persson oerhört väl.

Man för in plakatpolitiken i lagförslagen. Det är olyckligt. Inomhuspool, kocklandslag – tycker man att detta är värdigt en svensk budgettext? Säg mig, Peter Persson, vilka samhällsproblem är det som Socialdemokraterna försöker lösa med förslaget om inomhuspool? Är det *det* som svenskarna ligger sömnlösa över om nätterna?

Och om det är så viktigt att utreda hur det har gått med RUT och ROT, varför gör man inte det innan man lägger fram förslag om så kraftfulla försämringar som ni gör?

Anf. 9 PETER PERSSON (S) replik:

Fru talman! Jag tackar så mycket för berömmet. Sedan ska jag säga att det finns ett problem med färdigskrivna repliker, och det är att man missar att replikera på det frågeställningen rörde sig om. Jag frågade dig, Olof Lavesson, om en enda sak – läxhjälps-RUT:s oerhört orättvisa profil, som du hårt agiterar för ska få finnas kvar. Nu kommer det att få finnas kvar en stund, tillsammans med Sverigedemokraterna, eftersom er budget har vunnit kammarens gehör. Min frågeställning handlade ensidigt om läxhjälps-RUT, och där vill du över huvud taget inte gå i svaromål.

Jag tror att det är så här: Blindheten inför en åtgärd som är djupt orättvis gör att man måste gå till Almega för att hitta agitationen. Almega har inte skrivit vare sig Nya testamentet eller Gamla testamentet, men de är utomordentligt duktiga på att driva sina intressen. Det ska de naturligtvis göra, men fördelningsprofilen när det gäller RUT är djupt orättvis. Jag

skulle kunna rabbla upp exempel på människor – äldre, yngre och skolbarn – som skulle behöva insatserna men inte kan erövra dem eftersom de saknar slanten.

Gör vi det däremot gemensamt och fördelningsmässigt kommer alla i åtnjutande av detta. Det är den stora skillnaden mellan höger och vänster – högern lovar de många en frihet som bara få kan erövra när penningen ska till.

Anf. 10 OLOF LAVESSON (M) replik:

Fru talman! Peter Persson tar inte detta riktigt på allvar. Jag noterar även att han blir mig svaret skyldig på mina frågor.

Jag skulle rekommendera Peter Persson ett besök i verkligheten; jag tror att det skulle gagna honom om han kunde släppa talarstolen en liten stund. Härnäst vecka var jag faktiskt och besökte ett av Sveriges största läxhjälpföretag. Det är en kraftig expansion de har varit med om – 1 200 nyanställda i år, och av dem är tre av fyra födda på 1990-talet. Det är många unga som får in en första lön på arbetsmarknaden, vilket är viktigt.

Vilka är det då som köper tjänsterna? Jo, Peter Persson, när det gäller RUT och städtjänster är det någonting de flesta skulle klara av att utföra själva om vi tog bort den åtgärden. När det gäller läx-RUT är det dock ofta kompetensen man köper. Jag förstår att det kanske är lätt för Peter Persson att hjälpa sina barnbarn med derivata och vad man nu lär sig i matematiken och i skolan. Men det är inte alla föräldrar som klarar det, och de behöver den hjälpen. Det är också huvudsakligen föräldrar med utrikes bakgrund som köper hjälpen.

Det är inte heller så mycket pengar som Peter Persson talar om, utan det är ungefär 2 000 kronor i månaden. Det är mycket pengar, förvisso, men det är också en investering många är beredda att göra för att hjälpa sina barn ytterligare.

När Peter Persson och Socialdemokraterna presenterade sitt budgetförslag stoppade det här läxhjälpföretaget all nyrekrytering på en gång. Flytten till större lokaler fick avblåsas, och man såg mörkret framför sig. I går avvisade kammaren regeringens jobbfientliga förslag. Direkt hörde företaget av sig och sa: Nu sätter vi oss på bussen och åker till KTH för att börja nyrekrytera. De var glada.

Det har den senaste tiden pratats mycket om utsträckta händer och samarbete över blockgränsen. Detta kanske inte alltid har varit Peter Perssons starkaste sida. Han har trivts så bra i oppositionsrollen att valresultatet gått honom lite grann förbi, känns det som. Nu går vi till val, och jag får väl önska att Peter Persson får återvända till den roll han verkar trivas så bra i.

(Applåder)

Anf. 11 ARON MODIG (KD):

Fru talman! Vi diskuterar i dag förbättringar av HUS-avdragen, alltså ROT-avdraget och RUT-avdraget, som har varit delar av arbetslinjen. De har lett till att tiotusentals nya arbeten har vuxit fram, liksom många nya företag.

Reformen har dock medfört fler fördelar. Vi har sett ett tydligt skifte i synen på svartarbete och på att anlita svart arbetskraft. Det har också varit

tjänster som har underlättat för många människor och familjer att få vardagen att gå ihop. Förra året var det mer än en halv miljon människor som köpte RUT-tjänster, och som det verkar nu blir det uppåt 600 000 personer för 2014. Det är helt nya sektorer som har vuxit fram, och många jobb har skapats.

När man frågar RUT-företagen vad det största hindret för att expandera verksamheten ytterligare är finns det en sak de allra flesta svarar, och det är osäkerheten kring RUT-avdraget. Vad kommer att hända med detta? Kommer det att ligga kvar, kommer begränsningar att införas eller finns det till och med ett hot om att det tas bort? Jag tycker att det är olyckligt att den diskussionen finns. Eftersom det har varit en så lyckad reform borde vi snarast diskutera hur vi kan utveckla detta.

Jag ser några möjligheter. En möjlighet skulle kunna vara att skilja ROT från RUT. En annan möjlighet skulle kunna vara att lägga in fler tjänster i RUT-avdraget, till exempel olika typer av it-tjänster. En tredje sak handlar om att styra upp det här med regler, krav och kontroller, vilket också är en viktig del i utvecklandet av RUT-avdraget. Därför vill jag yrka bifall till utskottets förslag i den delen.

Sedan föreligger även ett förslag om att göra en samhällsekonomisk studie som belyser HUS-avdragets effekter och ger ett underlag för en utvärdering av deras effektivitet. Jag tycker att det också är bra. Jag tycker att man ska göra ordentliga utvärderingar av alla större reformer, och vad gäller just HUS-avdragen är jag övertygad om att den studie man kommer att göra kommer att ha ett positivt resultat.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 7.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 12.37 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

§ 6 Frågestund

Anf. 12 ANDRE VICE TALMANNEN:

Jag hälsar statsråden välkomna. Frågor besvaras av klimat- och miljöminister Åsa Romson, statsrådet Kristina Persson, försvarsminister Peter Hultqvist, socialförsäkringsminister Annika Strandhäll och statsrådet Aida Hadzialic.

En fråga ska vara av övergripande allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Klimat- och miljöminister Åsa Romson besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde. Frågor och svar ska vara korta och i princip inte överstiga en minut.

Regeringens målsättning inför klimattoppmötet i Lima

Anf. 13 JOHAN HULTBERG (M):

Herr talman! Tidigare i höstas enades EU:s stats- och regeringschefer om en viktig överenskommelse, nämligen om EU:s klimat- och energipaket och dess målsättningar. Men inför förhandlingarna hade den nya S-MP-regeringen uppenbara och stora bekymmer att komma överens. Olika ministrar gav olika och motstridiga besked. När statsminister Löfven väl kom till EU-nämnden blev det sifferbingo i stället för ett tydligt besked om vilken Sveriges och regeringens position var. Regeringens sjabbel var allvarligt och försvagade Sveriges annars så starka röst när det gäller klimatpolitiken.

Med anledning av det viktiga klimattoppmöte som nu inletts i Lima och dit ministern åker inom några dagar vill jag fråga klimat- och miljöminister Romson om hon och regeringen nu är bättre förberedda.

Anf. 14 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Jag tackar Johan Hultberg för frågan. Regeringens ståndpunkt inför de interna förhandlingarna i EU om EU:s viktiga ramverk för energi- och klimatfrågor till 2030 var tydlig och klar. Vi ville ha en stark ambitionshöjning i förhållande till den tidigare regeringen i Sverige, med till exempel 50 procents minskningar av klimatutsläppen till 2030.

Det var om något det dåliga samarbetsklimatet i EU-nämnden som fördröjde beslutet på rådsmötet i Bryssel. EU-nämnden bestämde sig lite hit och dit och huvuddelen av nämndens ledamöter valde till slut att lägga ned sina röster. Man vågade inte säga ja eller nej till det som gick att besluta om i EU, utan gav ett ganska svagt stöd till detta. Det är att beklaga.

Men vad gäller positionen inför mötet i Lima var EU-nämnden ganska enig. Jag är glad att vi har ett ambitiöst ramverk att jobba för med det beslutet.

Anf. 15 JOHAN HULTBERG (M):

Herr talman! Jag kan väl börja med att upplysa alla som följer frågestunden om att det samråd som minister Romson refererar till finns att se i efterhand på riksdagens hemsida. Därigenom kan man bilda sig en egen uppfattning om vem det var som sjabblade och inte.

Ståndpunkten var inte klar, men jag går vidare till Lima. På ett seminarium häromveckan fick ministern en fråga om vilka hennes förhoppningar var inför mötet i Lima. Ministern svarade att det var god stämning hon hoppades på.

God stämning är bra. Det är också något som är viktigt inför de ännu viktigare förhandlingarna i Paris nästa år. Men för egen del har jag större förhoppningar på mötet i Lima än bara god stämning. Jag hoppas att Sverige fortsatt kan vara en tydlig röst för konkreta framsteg i förhandlingarna.

Jag hoppas också att ministern vill lyfta fram det klimatpolitiska föregångslandet Sverige som ett gott exempel där man har förenat en stark ekonomisk utveckling med sjunkande utsläpp.

Därför vill jag fråga ministern vilka mer konkreta förhoppningar och ambitioner hon har, utöver god stämning.

Anf. 16 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Riksdagsledamoten Johan Hultberg vet mycket väl att de svenska ambitionerna inför mötet i Lima är höga. Det är sådant vi också är överens om. Det har gått genom EU-nämnden i nämnd ordning.

Jag är väldigt glad att Sverige fortsätter en stark tradition av att vara pådrivare i klimatförhandlingarna. Vi har varit pådrivande inte minst för de nyckelbeslut som vi hoppas inför Lima. Det handlar om en tydlig agenda inför Paris, om en tydlig inriktning på vad ländernas bidrag som ska levereras in under nästa år ska innebära och om hur man kan verifiera de utsläppsminskningar och andra rapporteringskrav som nu läggs till den processen. Men det kanske viktigaste är att vi får en diskussion om hur den ambitionshöjande mekanism som kommer att krävas inom detta regelverk ska se ut.

Vi ska vara tydliga med att de bidrag som länderna erbjuder och lägger på bordet under nästa år tyvärr inte kommer att räcka för att klara tvågradersmålet för jordens klimat. Det är det som är den politiskt riktigt svåra uppgiften inför våra barn och barnbarn.

Migrationsverkets kostnadsprognos

Anf. 17 RICHARD JOMSHOF (SD):

Herr talman! Den 4 november släppte Migrationsverket sin senaste verksamhets- och kostnadsprognos. Den innebär en kraftig revidering inför kommande budgetperiod. För 2015 justeras och ökar det förväntade antalet flyktingar till som mest 105 000 personer. Den finansiella effekten av detta uppgår enligt Migrationsverket till ökade kostnader på närmare 17 miljarder kronor för kommande budgetperiod, framför allt för boendekostnader och kommunersättning. Innan Migrationsverket släppte denna rapport presenterade regeringen sitt budgetförslag, där man inte tagit höjd för denna ökning.

Mina frågor till Åsa Romson är: Om nu regeringen står fast vid sitt budgetförslag, vilka områden avser ni att sänka anslagen för med motsvarande 17 miljarder kronor? Är det sjukvården? Är det kanske äldreomsorgen? Eller är det möjligtvis skolan?

Anf. 18 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Efter gårdagens debatt vet säkerligen vi alla i den här salen att det är en oerhört ansvarsfull uppgift att anta en budget. Detta misslyckades kammaren med i går därför att man spelade efter Sverigedemokraternas taburetter, som jag uttrycker det. Det uppstod en ny praxis i Sverige: att man kan rösta på både det ena och det andra förslaget. Det var kanske inte Sverigedemokraternas största förtjänst i gårdagens debatt att de ansvarsfullt skulle ha bringat klarhet och tydlighet om vilken budget som ska gälla i Sverige framöver.

Vi kan vara tydliga med att de utgifter och inkomster som Sveriges statsbudget har är oerhört viktiga att hålla koll på. Det gör den här regeringen. Vi ser att det inom flera områden finns utgiftsökningar som man måste följa noga. Man måste veta att det kommer att uppstå kostnader om vi inte hejdar sjukskrivningarna, om vi inte får en global situation med minskat flyktingtryck och så vidare. Allt det är stora uppgifter, och den här regeringen beredd att ta på sig.

Anf. 19 RICHARD JOMSHOF (SD):

Herr talman! För att en budget inte ska vara underfinansierad krävs att ökade migrationskostnader, som dessa 17 miljarder, matchas med antingen försämrade välfärd eller högre skatter. Migrationsverket bygger dessutom sina kostnadsprognoser på antalet asylsökande som väntas till Sverige. Men i kölvattnet av dessa kan vi även förvänta oss en mycket kraftigt ökad anhöriginvandring. För att kunna svara för kostnaderna för dessa förutsätts att man också vet hur stora dessa kostnader är.

Jag beklagar att jag inte fick svar på min fråga, men trots det har jag en följdfråga. Hur stora kostnader, utöver dessa 17 miljarder kronor, räknar ni med att anhöriginvandringen till Sverige kommer att innebära?

Anf. 20 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Ett detaljerat svar om de siffrorna beror helt enkelt på vilka prognoser som finns. Det finns en rad utgiftsområden där vi ser att det finns risk för kostnadshöjningar. Det är bara att titta på skolans område. Vad blir det för kostnad för det svenska samhället när elever inte får det stöd de behöver redan från början? Det finns väldigt tydliga prognoser som säger att det blir ganska stora kostnadshöjningar i framtiden när man antingen måste ge de resurserna och det stödet sent i skolsystemet eller inte gör det då heller, med följderna att ungdomar går ut skolan med ofullständiga kunskaper inför det framtida arbetslivet.

Det finns alltid en relation mellan vilka kostnader vi kan se i framtiden och vilken politik vi för i dag. Jag är övertygad om att merparten i Sverige ser behovet av kraftiga insatser för förebyggande åtgärder inom skolans område och inom kommunernas sektorer för att ta hand om både nyanlända och hittillsvarande medborgare så att de på ett bra sätt ska kunna bidra till den svenska ekonomin. Det är en kärnuppgift. Det behöver man en stabil budgethantering för, och det är det den här regeringen hade önskat i riksdagens behandling i går.

Ekologisk odling

Anf. 21 PER-INGVAR JOHNSON (C):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till vice statsminister Åsa Romson.

Företrädare för Naturskyddsföreningen har framfört att de har som mål att all odling i Sverige ska ställas om till ekologisk odling. Men två professorer från Sveriges lantbruksuniversitet har för några veckor sedan framfört att ekologisk odling inte är bättre för miljön eller klimatet och inte heller är bättre för människor näringsmässigt. Dessutom lyfter de fram att ekologisk odling skulle innebära att Sverige får en lägre produktion av

mat, samtidigt som många inom näringen anser att vi både kan och bör öka den svenska matproduktionen.

Jag vill fråga vice statsministern: Hur bör storleken vara på den svenska matproduktionen i framtiden? Vad anser minister om Naturskyddsföreningens uttalande att all odling i Sverige borde vara ekologisk?

Anf. 22 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Tack för frågan som engagerar sig i hur den svenska livsmedelsproduktionen ser ut. Det är en fråga som är angelägen för många, och jag är glad efter valrörelsen att det är fler politiker som engagerat sig i den. Vi behöver en livsmedelsstrategi som nationellt slår fast hur den svenska livsmedelsproduktionen kan stärkas och också öka.

Vi har de senaste åren hela tiden sett en gradvis utflyttning med allt större import och allt mindre av egenproducerad mat. Det tror jag är en utveckling som många svenska konsumenter inte gillar. Framför allt är den dålig för de svenska producenterna och de svenska bönderna. Här behöver vi möta varandra.

Att vi ska ha ökade miljökrav är också någonting som är starkt motiverat i konsumentkretsarna. Vi ser att ekologiska livsmedel ökar väldigt starkt på marknaden. Här är det positivt om vi kan se till att också de svenska producenterna kan få del av den marknadsandelen och därmed också se till att vi får en ökad ekologisk produktion i Sverige.

Anf. 23 PER-INGVAR JOHNSON (C):

Herr talman! När det gäller efterfrågan och fördelningen mellan konventionell mat och ekologisk mat styrs den i allt väsentligt av den efterfrågan som konsumenterna har. Anser vice statsministern att det behövs andra styrmedel för att påverka fördelningen?

Anf. 24 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Det finns ett styrmedel som debatteras väldigt vitt i vårt land i många fullmäktigesalar på kommun- och landstingsnivå. Det är den offentliga upphandlingen. Den utgör 15 procent av omslutningen av bnp och är en väldigt stark marknadskraft för vilka produkter som efterfrågas också från svenska producenter.

Där hör jag i dag en tydlig politisk vilja från lokalt håll men också från regeringen att säkra att vi har en upphandlingspolicy i Sverige som gör att vi stärker de svenska bönderna i att producera kvalitativt bra produkter och få avsättning för dem i skolornas matsalar, i förskolornas kök och också inom sjukvården och på andra ställen.

Klimat- och miljöpolitiken

Anf. 25 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! Min fråga går till klimat- och miljöministern.

De senaste dagarnas budgetdramatik har handlat väldigt lite om vad de borgerliga partierna och Sverigedemokraterna röstade bort i går. Det handlar om sänkt skatt för pensionärerna, nya pengar till äldreomsorg och sjukvård, nya pengar och nya möjligheter inom utbildningen och nya vägar för

de unga in på arbetsmarknaden via äldreomsorg och skola. Men det handlar också om en förstärkt miljöbudget på 1,6 miljarder med fokus på biologisk mångfald och minskade klimatutsläpp.

Lägg därtill att man också röstade bort högre internationella klimatambitioner. Ministern får nu åka till den internationella klimatkonferensen utan det starka stöd som hon med 4 nya miljarder i internationell klimatfinansiering till klimatbra produkter och klimatanpassning hade kunnat få med sig om regeringens budget vunnit.

Till viss del solkades vår ledartröja ned. Vad är dina reflexioner om detta?

Anf. 26 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Tack för frågan från Matilda Ernkran!

Självklart stärker det inte vår svenska pådrivande kraft under förberedelsemötet i Lima om de internationella klimatförhandlingarna för ett globalt avtal så att alla världens länder kan få ett ramverk inom vilket man kan se att ens egna klimatarbete kan växlas upp och gå framåt.

Det hade varit bra att redan i förväg kunna säga: Vi vet att Sverige håller på att ta ytterligare stora steg. Vi gör stora investeringar motsvarande för ett år klimat- och miljöinvesteringar på 4 miljarder i den svenska budgeten. Det kan vi nu inte säga. Det blev en tummetott. Det blev en halv miljard i stället för 4 miljarder på ett år till miljö- och klimatinvesteringar.

Jag tycker att det är tråkigt. Men det är en anledning till att jag tror att det är rätt väg för Sverige att säkerställa att folket har en möjlighet att säga någonting om budgeten i det utlysta nyval som regeringen har aviserat.

Anf. 27 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! Ministerns svar och de senaste kaotiska dagarna här i riksdagen visar att det inte fanns något större ansvarstagande för att ta tag i de stora samhällsproblemen. Det gör att finns mindre möjligheter att exempelvis få på plats en mer långsiktig klimatpolitik som klarar sig i riksdagen och inte är utsatt för till exempel Sverigedemokraternas nycker. Det är ett parti som inte ens tycker att klimatförändringarna är speciellt viktiga.

Det känns som att de långsiktiga spelreglerna är allt viktigare att få på plats. Den socialdemokratiska och miljöpartistiska regeringen har allt mitt stöd att försöka använda de möjligheter som nu ändå finns för att hitta en bredare samverkan om mer långsiktiga spelregler för klimatpolitiken. Det tror jag att Sverige behöver.

Det skulle vara mycket intressant att höra ministerns svar på hur man tänkt sig att gå vidare med arbetet.

Anf. 28 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! När det gäller de långsiktiga planerna för klimatmål i Sverige vet vi som politiker att vi har mål till 2020 men hanterar investeringar som vi i dagsläget gör fram till 2030, 2040, 2050. Vem i Sverige bygger i dag ett hus eller en transportinfrastruktur för ett samhälle om bara 15 år? När vi bygger den typen av infrastruktur gör vi det med ambitionen att det ska hålla i 50 år eller i 100 år.

Då måste vi rimligtvis ha ett klimatpolitiskt ramverk i Sverige eller åtminstone en ambition med mål att minska utsläppen så att våra barn och barnbarn har en möjlighet att säga: Vi lever i ett samhälle där vi varje dag

har det enkelt att ha minskade utsläpp. Vi har modern kollektivtrafik. Vi har sätt att värma upp våra hus som inte kräver fossila bränslen. Vi har modern teknik som gör att vi kan få den service vi behöver med minskad energiomvandling och så vidare.

Den gröna omställningen tror jag har stöd om man ställer frågan till det svenska folket på det sättet.

Försvarsmaktens ekonomi

Anf. 29 JOHAN FORSSELL (M):

Herr talman! Jag har en fråga till försvarsministern om Försvarsmaktens ekonomi.

Häromdagen blev det klart att försvaret inte behöver utsättas för skattehöjningen på 150 miljoner kronor, och det är positivt att vi inte behöver skära i övningsverksamheten. Men det finns också andra utmaningar för Försvarsmaktens ekonomi.

I somras utlovade försvarsministern en översyn av det så kallade försvarsprisindexet som reglerar hur mycket Försvarsmaktens anslag räknas upp med. Vi var många som såg fram emot det. Men nyligen kom det en statssekreterare till försvarsutskottet och förklarade att någon sådan översyn inte alls skulle ske.

Min fråga till försvarsministern är: Vems ord ska man lita på här? Är det försvarsministerns eller statssekreterarens?

Anf. 30 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Det är en intressant frågeställning. Det som avgör är den samlade ekonomin för Försvarsmakten. Den samlade ekonomin måste bedömas utifrån alla plus- och minusfaktorer som påverkar budgeten.

Det inriktningspropositionen kommer att säga, och den uppgörelse som görs i anslutning till den, är det som slutligen kommer att vara det intressanta för att se vilket utrymme Försvarsmakten kommer att ha i framtiden när det gäller de olika utmaningarna. Vi har stora utmaningar framför oss.

När vi utformar inriktningspropositionen förutsätter jag att vi har med alla plus- och minusfaktorer. Då kan vi också väga in vad olika index betyder i det sammanhanget. Jag har en fråga som Forsell kanske skulle fundera på: Vad kommer Moderaterna att bidra med i samband med inriktningspropositionen för att vi ska kunna nå en bred överenskommelse?

Anf. 31 JOHAN FORSSELL (M):

Herr talman! Nu talar försvarsministern om att vi ska väga in saker och ting, och gärna då att andra partier ska göra det. Men det var inte det som försvarsministern lovade i valrörelsen, utan att det var att det skulle förändras.

Det är inte det enda löfte som försvarsministern gav några månader innan valet. Vi minns också att försvarsanslaget skulle ligga 900 miljoner kronor över det som Alliansen gav besked om. I praktiken blev det minus 300 miljoner.

Vi skulle förbättra förutsättningarna för försvarsindustrin. Man aviserade i stället en nedläggning av Försvarsexportmyndigheten. Nu handlar

det tydligen också om försvarsprisindex. Först skulle det ses över, men nu verkar det inte alls vara så prioriterat.

Jag håller med om mycket av det försvarsministern säger om att stärka försvarsförmågan. Det tycker jag är bra. Problemet är bara att försvarsministern säger en sak men sedan tyvärr gör någonting helt annat.

Anf. 32 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Nu är det så, Forsell, att när man ska väga ihop den samlade ekonomin och tydliggöra plus- och minusfaktorer väger man också in försvarsprisindex betydelse.

Vi kommer att jobba så som jag har sagt när det handlar om inriktningspropositionen. Vad jag är intresserad av är att redovisa reda pengar som verkligen ger de pluseffekter vi är ute efter. Jag är inte intresserad av den typ av ekonomi som Moderaterna hade, där man sade att det var en viss nivå på plus och sedan inte redovisade minusfaktorerna.

Moderaterna är en del av Försvarsmaktens ekonomiska problem. När vi erbjöd en uppgörelse med plus 900 miljoner till 2018 var ert bud 75 miljoner. Om ni hade haft ork och kraft att göra upp med oss då hade vi också haft en högre nivå i dag. Vi är inte ett ensamt parti, utan det krävs att det finns motparter som är beredda att göra upp. Så enkelt är det. Där kommer ni att provas när vi ska diskutera inriktningspropositionen.

Sveriges internationella miljö- och klimatarbete

Anf. 33 JENS HOLM (V):

Herr talman! Som bekant reser klimat- och miljöministern till klimattoppmötet i Lima i Peru i nästa vecka. Vi är även några härifrån Sveriges riksdag som kommer att resa dit.

Det är vi i de rika länderna som har skapat klimatproblemet, men dessvärre är det världens fattiga som här och nu drabbas av våra utsläpp. Därför är det så olyckligt att vi nu har fått en budget som på grund av de borgerliga partierna och Sverigedemokraterna gör att man redan under nästa år kommer att skära ned på det viktiga miljö- och klimatarbetet med över 1 ½ miljard kronor. Dessutom kommer detta att äventyra en viktiga klimatfinansieringen för världens fattiga.

Med anledning av det svåra läget vill jag fråga klimat- och miljöministern vad hon kommer att göra för att vi trots allt ska kunna få en överenskommelse på plats i Lima som snabbt minskar världens utsläpp, tar särskild hänsyn till världens fattiga och hjälper dem att hantera detta svåra läge.

Anf. 34 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Jag tackar Jens Holm för frågan. Precis som du säger är det en avgörande faktor i de internationella klimatförhandlingarna, såväl i Lima som vid alla toppmöten hittills fram till detta möte, att man får en samsyn på att detta är ett gemensamt ansvar. Klimatet är ett gemensamt ansvar för denna generations politiker i stor utsträckning i solidaritet med våra kommande generationer. Det utrymme vi har för att släppa ut växthusgaser på jorden minskar allt snabbare. Frågan är om vi ska ta det till

den sista droppen inom vår generation eller om vi ska lämna någonting till våra barn och möjliggöra övergångsperioder.

När det gäller klimatfinansieringen delar jag uppfattningen att det är oerhört olyckligt om man begränsar Sveriges möjligheter att aktivt delta och bidra i internationella forum på ett starkt sätt, så som vi hittills har gjort. Den gröna klimatfonden har ett oerhört stort nyckelvärde för att förhandlingarna ska hålla ihop. Det är min ambition att vi lyckas genomföra den bidragsökning på sammanlagt 4 miljarder som gick igenom i hösttilläggsbudgeten.

Anf. 35 JENS HOLM (V):

Herr talman! FN:s senaste klimatpanel visar att vi snarare är inne på en utsläppskurva som pekar mot en fyrgradig temperaturhöjning. En fyra grader varmare värld skulle, kära riksdagskolleger, innebära ett slut på civilisationen så som vi känner den. Det är alltså ett akut läge.

Jag skulle vilja att klimat- och miljöministern när hon talar inför hela världen om precis en vecka – jag tror att det är på torsdag nästa vecka – säger att vi i Sverige kommer att skärpa våra klimatmål. Vi står fast vid att vi ska bidra med klimatfinansiering bland annat till den nya klimatfonden. Vi ska föra över ny teknik till världens fattiga på ett kostnadseffektivt och billigt sätt så att de inte behöver betala dyra patent- och licensavgifter till stora företag i den rika världen.

Kommer klimat- och miljöministern att verka för just det här i Lima?

Anf. 36 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Jag kommer att verka för en fortsatt oerhört hög profil för Sverige i de internationella klimatförhandlingarna. Jag hade velat verka också med basen att vi nationellt hade fattat beslut om att ta stora steg i grön omställning i Sverige. Om detta kommer svenska folket att få rösta i extraval den 22 mars.

I de internationella förhandlingarna är det dock oerhört tydligt att Sverige har en nyckelroll, och den vill jag axla på ett tydligt sätt. Det har en historisk betydelse. Vi har byggt upp den vetenskapliga panelen inom FN-systemet, och vi har bidragit med oerhört många internationella initiativ genom åren som är viktiga och som har burit frukt. Inte minst kan vi vara brobyggaren till fattiga länder och visa att vi ser att detta är ett gemensamt ansvar, där klimatfinansieringen är en viktig del.

Därför är jag glad över att vi ändå har det bemyndigande som gick igenom i hösttilläggsbudgeten om 4 miljarder för bidrag till den gröna fonden. Med detta kommer vi att stå ganska starka i Lima. Jag hoppas att andra länder också lägger sina påsar till detta.

Försvarets personalförsörjning

Anf. 37 ALLAN WIDMAN (FP):

Herr talman! Min fråga riktar sig till försvarsministern. Till följd av de personalförsörjningsproblem som det svenska försvaret lider av består för närvarande cirka hälften av hela insatsorganisationen av personal som har utbildats och placerats med stöd av värnplikt.

När det gäller förbandsreserven om fyra bataljoner är motsvarande siffra 100 procent; det är uteslutande värnpliktiga soldater som finns där.

Detta värnpliktsmagasin håller emellertid nu på att tömmas med tusentals soldater som försvinner varje år. Detta sker till följd av att pliktlagen, som fortfarande gäller, säger att soldater ska utmönstras ur rullorna om de inte har tjänstgjort under de senaste tio åren.

Min enkla fråga till försvarsministern är: Vilka åtgärder är han beredd att vidta för att stoppa detta dränage av soldater ur det svenska försvaret?

Anf. 38 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Jag tackar Widman för frågan. Jag tycker att det ligger mycket relevans i det som Widman redogör för här. Detta visar på en av bristerna i det beslut som man drev igenom från Alliansens sida med tre rösters övervikt när man avskaffade värnpliktsorganisationen och införde regelverk som inte korresponderar med verkligheten.

Jag tycker att det du pekar på som problem är relevant och värt att titta på, fundera på och utreda. Jag är fullt införstådd med problematiken kring utmönstring, och jag är införstådd med problematiken med att det finns en möjlighet att öka den militära förmågan.

Jag vill stanna där i dag när det gäller denna fråga. Vi delar analysen, och detta är en sak som jag värderar nog.

Anf. 39 ALLAN WIDMAN (FP):

Herr talman! Vi kan föra hur långa diskussioner som helst om vilka partier som har varit för och emot de olika reformer som har skett med personalförsörjning. Jag tänker inte fördjupa mig i detta nu.

Såvitt jag kan bedöma finns det två vägar att nå framgång på när det gäller det nu aktuella problemet. Det ena är att man tar initiativ till att göra ändringar i totalförsvarspliktlagen. Det andra är att man överväger att låta delar av det som kallas för värnpliktsmagasinet öva. Då skulle vi kunna rädda dessa soldater åt det framtida svenska försvaret.

Anf. 40 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Jag kan bara konstatera att det som Widman säger om vilka möjligheter som finns är helt korrekt. Jag är fullt införstådd med dem. Detta är saker som jag värderar.

Jag inser också att en insats här skulle kunna bidra till att öka den militära förmågan, och jag tycker att det är beklagligt att tidigare regeringar inte har sett detta.

Sveriges ambitioner inför klimatförhandlingarna i Lima

Anf. 41 PERNILLA STÅLHAMMAR (MP):

Herr talman och klimat- och miljöministern! Det finns ingen planet B. Under åtta år har man kunnat känna att alliansregeringen har trott att det finns en planet B. Men det gör det inte, så vi var glada över att nu ha en regering som satsar mer på klimat- och miljöpolitiken för våra barn, våra barnbarn och våra barnbarnsbarn.

Nu har det inte blivit så, utan nu står vi här med en budget där man inte satsar på miljö och klimat. Vi får backa flera steg under den här tiden. Ett

exempel är den gröna fonden, som är oerhört viktig, och där alliansregeringen gick in för ett antal år sedan och lovade additionella medel. Nu står vi här med en budget där pengarna inte är additionella utan ska tas från biståndet.

Jag ska inte be ministern att prata budget, utan jag skulle vilja fråga: När du nu åker till klimattoppmötet i Lima – vad önskar du komma hem med?

Anf. 42 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Jag vill tacka för det engagemang som finns här i salen för klimatförhandlingarna i Lima. Det är hedrande för Sveriges riksdag att så många ledamöter vill se ett visst fokus på de internationella samtalen, trots den politiska situationen i Sverige. Det är min absoluta ambition att säkerställa att Sveriges röst i världen när det gäller klimatfrågor upprätthålls på en stark nivå. Limamötet är nyckeln till att den stora klimatkonferensen i Paris nästa år blir lyckad. Världens länder har önskat att man då ska kunna sluta ett globalt avtal.

Jag tror att man måste säkerställa att tre nyckelprinciper i ett sådant avtal är på väg. Man kan utvärdera om de processerna har satts i gång i Lima. Den ena principen handlar om ambitionen att fortfarande ta ansvar för denna planet. Det finns, som frågeställaren säger, bara en planet, inte tre som den svenska ekonomin verkar räkna med eller fem eller sex som många andra ekonomier räknar med. Det finns en.

Det handlar också om regelverket, om att vi får ambitionshöjande effekter i klimatarbetet och om att vi fattar beslut om att det ska bli ett regelverk.

Anf. 43 PERNILLA STÅLHAMMAR (MP):

Herr talman! Jag vill tacka klimat- och miljöministern. Jag är helt övertygad om att ni kommer att göra ett formidabelt arbete i Lima, Åsa Romson.

På tal om vårt regeringsstyre och att vi nu sitter med en alliansbudget: Vad ser du att man nu får försaka på miljö- och klimatområdet på grund av den förändrade situationen?

Anf. 44 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Om man ser till den inrikespolitiska situationen för klimatpolitiken kan vi konstatera att läget är betydligt dystrare. Vi har inte stabilitet i riksdagen för att klara att fatta långsiktiga beslut för grön omställning. När en regering lägger fram ett förslag med 4 miljarder i framtidsinvesteringar redan år ett av sin mandatperiod säger riksdagskammaren nej. Och det gör man med stöd av Sverigedemokraterna som har gett uttryck för en milt sett klimatskeptisk politik genom åren. Det är väldigt sorgligt.

Det är inte bara vi som bryr oss om klimatet som tycker att det är problematiskt för omställningen. Redan i morgon kommer många vardagspendlare att vara förbannade på hur tågtrafiken fungerar i Sverige. Det hade behövts mer underhållsresurser till järnvägen. Redan i morgon finns det människor i våra miljonprogramsområden som tycker att det är synd att deras hyror blir höga på grund av att energikostnaderna är höga ef-

tersom man inte har energieffektiviserat i miljonprogramsområdena. Redan i morgon kommer människor och barn i vårt samhälle att se att det som de bidrar med i klimathänseende blir mer än de hade önskat.

Regeringens inställning till trafikfrågorna inför det extra valet

Anf. 45 ARON MODIG (KD):

Herr talman! Regeringen meddelade i går att de har för avsikt att utlysa extraval den 22 mars. Men de meddelade även en annan nyhet, nämligen att regeringspartierna den här gången avser att gå till val med en gemensam valplattform. Det välkomnar jag. Det är hedervärt att man innan ett val talar om för väljarna vad man har för avsikt att göra även efter valet. Det gjorde vi i Alliansen inför valet 2006, inför valet 2010, inför valet i september, och vi kommer att göra det även inför valet i mars.

Jag vill ställa min fråga till vice statsministern. Vad kommer regeringens gemensamma inställning att vara inför extravalet i mars i de för hela landet viktiga trafikfrågorna Förbifart Stockholm och Bromma flygplats?

Anf. 46 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Att Sveriges regering i går meddelade att vi kommer att behöva utlysa extraval är ett historiskt beslut. Det var inte med glädje vi tog det beslutet. Det var påtvingat av det politiska kaos som den här riksdagen har kastat Sverige in i. För första gången indikerade riksdagen att man inte skulle besluta om att välja en regeringsförberedd budget med alla dess bilagor, i hela sitt förberedda paket, utan man skulle välja oppositionsmotionen som budget för de svenska förvaltningarna. Man meddelade detta på några presskonferenser innan voteringen och bröt praxis för hur kammaren brukar hantera budgetordningen.

Det svek som Sverigedemokraterna ville bidra till men också det svek som allianspartierna i sin ovilja att samverka för att hitta en lösning på den politiska situationen ledde till det ansvarsfulla beslutet att Sverige måste gå till extraval. Det hedrar den här regeringen att vi tar det beslutet.

Anf. 47 ARON MODIG (KD):

Herr talman! Jag vill tacka vice statsministern för svaret.

Vi kan konstatera att det kommer att hållas ett extraval den 22 mars. Vi kan anta att valet och valrörelsen till stor del kommer att handla om regeringsduglighet och jobb och ekonomi. I fråga om jobb och ekonomi är just trafikfrågorna som rör Förbifart Stockholm och Bromma flygplats viktiga delar. De är viktiga frågor.

Jag ställer frågan till vice statsministern på ett annat sätt. Kommer regeringen att ha en gemensam inställning i de frågorna inför valet den 22 mars?

Anf. 48 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! När det gäller de Stockholmsrelaterade infrastruktur- och bostadspolitiska frågorna som ledamoten frågade om är regeringens inställning klar redan i dag. Vi vill ha en tankepaus för den regionala och lokala nivån när det gäller Förbifarten. Det är Sveriges största infrastrukturprojekt, och det handlar till allra största delen om finansiering med hjälp

av trängselskatterna i Stockholm. Det är ett brott mot den princip som både den här kammaren och fullmäktigeförsamlingarna i Stockholm hade när det gällde hur trängselskatterna skulle fördelas. Vi har valt att fullfölja principen genom att ge den tankepausen till den lokala nivån. Det är regeringens gemensamma besked, och den inställningen har vi haft hela vägen.

I fråga om Bromma flygplats vet Aron Modig likaväl som jag att regeringen också har varit tydlig. Om det finns bostadspolitiska projekt som bland annat har med flygplatsmark att göra och om kommuner vill samtala med de statliga myndigheterna om frågor av den här karaktären vill vi vara en samarbetsregering inte bara här i Sveriges riksdag utan vill samarbeta också med Sveriges kommuner.

Åtgärder mot den organiserade brottsligheten

Anf. 49 BORIANA ÅBERG (M):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till Åsa Romson i egenskap av vice statsminister.

I helgen detonerade en sprängladdning på Rättscentrum i Malmö och orsakade stor förödelse. Uppenbarligen var bombdådet riktat mot åklagarkammaren, polisen och Ekobrottsmyndigheten som har sina kontor där. Det har spekulerats i att den grova organiserade brottsligheten ligger bakom.

Vad gör regeringen för att kraftfullt markera mot den typen av brott?

Anf. 50 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Det var en oerhört allvarlig händelse, inte bara dess våldsamma påverkan, förstörelse och den kraft med vilken bomben exploderade utan framför allt mot Sverige som rättsstat och vårt rättssystem.

Justitieminister Morgan Johansson var tidigt på plats och stöttade i den situation som hade uppstått. Det blir ett enormt tryck när ett våra största rättscentrum blir skadat på detta sätt. Regeringen tar frågan på väldigt stort allvar. Naturligtvis agerar justitieministern också kraftfullt för att säkra en dialog för att få en säker situation men också för att man ska lära sig vilka ytterligare säkerhetsmetoder som måste till. Det här är oerhört allvarliga hot mot det svenska rättssamhället.

Anf. 51 BORIANA ÅBERG (M):

Herr talman! Jag vill tacka vice statsministern för svaret.

Frågan är bredare än så. Det är naturligtvis bra att justitieministern åkte ned, men det räcker inte. I oktober i år publicerades en lista över 55 områden där lokala kriminella nätverk har tagit över. De sätter skräck i befolkningen, polisen attackeras när de ska ingripa och vittnen vågar inte ställa upp. Rättssamhället är satt ur spel.

Hur tänker regeringen hantera den situationen?

Anf. 52 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Det är en prioriterad uppgift för de rättsvårdande myndigheterna och därmed också för hela regeringen. Det slår nämligen, precis som frågeställaren säger, mot vårt rättssamhälle. Det riskerar att sätta vi-

tala delar av det absolut viktigaste ett rättssamhälle kan ha, de rättsvårdande instrumenten, ur spel. När man går in med den här typen av våldssamma inslag blir den effekten oerhört tydlig.

Jag ska poängtera att kampen mot den organiserade brottsligheten redan är prioriterad inom det arbetet. Efter haverikommissionen kommer vi att kunna se om det finns ytterligare insatser med vilka enskilda händelser kan förebyggas. Men precis som frågeställaren är inne på handlar det om att hela tiden följa och stärka de delar av rättssamhället som i bästa mån kan säkra oss mot detta även i framtiden.

Tillämpningen av artskyddsförordningen vid skogsavverkning

Anf. 53 ANDERS FORSBERG (SD):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till klimat- och miljöminister Åsa Romson. Det gäller effekterna av artskyddsförordningen.

Nyligen har en liten fågelfamilj stoppat en hel avverkning på 14 hektar i Dalarna. När skogsägaren i västra Dalarna anmälde sin avverkning fann man fem till sex lavskrikor på det aktuella skiftet. Skogsstyrelsen tillsammans med Länsstyrelsen Dalarna beslutade då att skogsägaren inte fick avverka skogen.

Den aktuella markägaren har i dag inte rätt till någon ersättning eftersom avverkningen betraktas som en förbjuden åtgärd enligt artskyddsförordningen. Han kan dock begära dispens hos länsstyrelsen för att slippa förbudet, men det är något som ännu inte har prövats rent lagligt.

Resultatet av skärpningen av artskyddsförordningen skapar stor oro hos skogsägarna och riskerar att inskränka både ekonomin och äganderätten hos den enskilde fastighetsägaren.

Min fråga är därför: Hur ser miljöministern på det faktum att enskilda skogsägare kan tvingas ta ett stort ekonomiskt ansvar för rödlistade arter utan någon som helst ersättning?

Anf. 54 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Vi har den ordningen i Sverige att skogsägare, precis som alla andra, i sin verksamhet ska ta ett gemensamt miljöansvar. Ordningen kan aldrig vara den att man i sin egen verksamhet får gå utöver gränserna, vilket skulle förstöra delar av den materia som våra barn och barnbarn har rätt till i framtiden – försörjning, frisk luft, friskt vatten. Därför har vi regler som säger att man ska ta ett miljöansvar även som skogsägare.

Vi kan naturligtvis diskutera på vilket sätt reglerna faller ut. Låt mig ta ett exempel. Det vanliga är att när man som skogsägare får förbud att avverka vitala delar av sin skog på grund av den miljöhänsyn som anges i lagen då har man rätt till intrångsersättning. Efter gårdagens votering i kammaren kan jag konstatera att den intrångsersättningen tydligen inte ska kunna delas ut till särskilt många markägare eftersom bland annat Sverigedemokraterna tog bort de höjningar som var motiverade med anledning av att många markägare inte får betalt.

Anf. 55 ANDERS FORSBERG (SD):

Herr talman! Tack för svaret, miljöministern!

Det är inte så att vi sverigedemokrater motsätter oss skyddandet av hotade djur- och växtarter. Vi ser att ett ansvarsfullt skogs- och jordbruk är en positiv faktor för bevarandet av den biologiska mångfalden, men i dag finns stora problem med hur artskyddsförordningen hanteras. Rödlistade arter är ett viktigt kriterium för beslut om skydd av naturområden. Men på rödlistan finns också djur med ett synnerligen tveksamt skyddsbehov, till exempel kronhjorten.

I skogsvårdslagen har det införts till synes tydliga bestämmelser om företeelser i naturen, bestämmelser som inte alls är tydliga. Ett sådant exempel är förbud mot skogsbruksåtgärder som på ett betydande sätt kan skada hänsynskrävande biotoper. I dag gör Skogsstyrelsens egna experter i mer än hälften av fallen olika bedömningar av vad som är en hänsynskrävande biotop. Det i sig leder till en osäkerhet i regeltolkningen och en tillämpning av skogsvårdslagen som är direkt oklar.

Min följdfråga är således: Tycker miljöministern att markägarna ska få en tydlig och rättssäker hantering vad gäller artskyddsförordningen?

Anf. 56 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Svaret på den frågan är ja. Jag tycker att vi ska ha en rättssäker hantering också gentemot skogsägare. Alla ska ha en rättssäker hantering och veta vad som gäller för en verksamhet. Man ska naturligtvis också veta hur man följer dessa lagar och regler. Det betyder inte att man inte har ett ansvar. Man har ett ansvar att säkerställa att man inte sköter sin skog på ett sådant sätt att miljövärdena minskas för lång tid framöver. Det är en balansgång i produktions- och miljöhänsen som den svenska skogsvårdslagen bygger på.

Jag antar att ledamoten är medveten om att regeringen aviserat att vi vill ha en översyn av skogsvårdslagen. En del av det handlar om att tydliggöra reglerna. Att det kan behövas tyder de exempel på som frågeställaren tar upp. Vi har i dag tyvärr många fall där skogsägare inte får in- trångsättning på grund av att kassan har sinat, men den ville Sverigedemokraterna inte fylla på häromdagen.

Utveckling av det nordiska samarbetet

Anf. 57 PHIA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag vill ställa min fråga till statsrådet Kristina Persson.

Sverige har under 2014 varit ordförandeland för Nordiska rådet och har under temat Norden i Europa – Europa i Norden lyft fram vikten av att stärka det samarbetet. Med ett starkt Nordensamarbete kommer vår röst att bli starkare i Europa, och vi ökar på det sättet vårt inflytande på olika områden.

Eftersom statsrådet är minister för strategi- och framtidsfrågor samt för nordiskt samarbete vill jag fråga: Hur ser statsrådet på möjligheten att utveckla samarbetet Norden–Europa, och på vilka områden?

Anf. 58 Statsrådet KRISTINA PERSSON (S):

Herr talman! Tack, Phia Andersson, för en mycket intressant fråga som jag gärna skulle tala en timme om i stället för en minut. Det finns fantastiskt stora möjligheter. Norden har en stor potential i sitt samarbete både

för att stärka de egna ekonomierna genom samarbetet och för att utöva inflytande i vår omvärld.

När det gäller konsekvenserna av samarbetet för vår egen ekonomi, välfärd, sysselsättning och så vidare vill jag särskilt peka på möjligheterna att samverka i den gröna omställningen – transportsystemets omläggning till elektrifiering och biodrivna energislag samt energieffektivisering genom övergång till förnybar energiproduktion.

Genom att samarbeta om exempelvis standarder och teknikupphandling skulle vi kunna effektivisera, göra det mycket mer kostnadseffektivt och stärka våra företag i den omställningen.

Anf. 59 PHIA ANDERSSON (S):

Herr talman! När statsrådet lyfter fram miljö och omställningen som en prioriterad fråga är min följdfråga: På vilket sätt kan Nordiska rådet bidra till att det blir lättare för ministerrådet att i EU föra frågan framåt?

Anf. 60 Statsrådet KRISTINA PERSSON (S):

Herr talman! Nordiska rådet ger oss ramarna för att vara beslutsfattare i våra nordiska parlament och underlättar för oss att ha de budgetar och förutsättningar som vi har för att bedriva politik. Det ger oss också det stöd vi behöver när vi vill verka internationellt.

Vi har berört klimatmötet i Paris 2015. Inför det fanns förutsättningar, till exempel genom den klimatfond som vi ville bidra till, och ett starkt intresse från de andra nordiska länderna att bidra. Det skulle ha gett Norden en stark röst i världen att driva på för de beslut som vi kommer att behöva fatta globalt.

Förening av grundvattnet

Anf. 61 LENA EK (C):

Herr talman! Min fråga går till miljöminister Åsa Romson.

Det har länge varit känt att vi har föreningar av perfluoroktansulfonsyra, PFOS, i grundvatten. Det är ett väldigt bekymmer för dem som bor i dessa områden. Ett antal myndigheter gavs av alliansregeringen i uppdrag att titta närmare på det. Jag skulle vilja höra vad miljöministern anser om situationen nu och vilka åtgärder som kommer att vidtas.

Anf. 62 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Tack för frågan, Lena Ek! För bara några dagar sedan träffade jag det myndighetsnätverk som skapades ganska snart inpå den mycket uppmärksammade händelsen i Kallinge, där barns blodvärden uppmättes och de visade sig ha relativt höga, historiskt höga, nivåer. De var utsatta bland annat för de perfluorerade ämnena. Det finns många gånger kopplingar till platser där det använts mycket släckskum, såsom övningsplatser för det gamla Räddningsverket och flygplatser.

Det pågår en översyn för att se vilka dricksvattentäkter som kan vara påverkade. Den översynen är inte helt klar, utan myndigheterna arbetar vidare. Man tittar också på saneringsmetoder som inte är helt lätta att hitta men som går att diskutera, och man tittar på olika sätt att ersätta det farliga

Anf. 63 LENA EK (C):

Herr talman! Egentligen skulle jag kanske ha ställt frågan till försvarsministern, eftersom försvaret har varit inblandat, men miljöministern har i det här läget ett delansvar.

Vid användning övergår många ämnen till PFOS och blir därmed persistenta, bioackumulerande och toxiska. Persistent innebär att halveringstiden är lång, det vill säga att ämnena inte försvinner i naturen och inte heller ur kroppen. Det är naturligtvis ett bekymmer.

Det finns inga gränsvärden för livsmedel och dricksvatten vad gäller det ämnet, trots att det varit förbjudet sedan 2008. Jag skulle därför vilja fråga dels hur myndighetsnätverkets rapporter kommer att föras vidare mer konkret, dels hur ministern tänker arbeta vad gäller gränsvärdena för livsmedel och dricksvatten. Det är oerhört viktigt. Ämnena är farliga, och vi bör undvika fortsatta skador. Då behövs gränsvärden.

Anf. 64 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Arbetet med att titta på om det går att fastställa gränsvärden, precis som Lena Ek pratar om, pågår. Jag hoppas att arbetet kan gå framåt, men arbetet är svårt. Om vi tittar internationellt kan vi se att till exempel Norge har tagit fram gränsvärden, men de har inte kunnat användas praktiskt.

Det är lika viktigt att samtidigt föra diskussioner om vilka ersättningsmetoder för släckning som finns – jag vet att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap tittar på frågan – och även tittar på saneringsmetoder, som bland annat Försvarsmakten tittar på eftersom man sitter på många av de markområden som är förorenade.

Det pågår ett brett arbete, och det arbetet skulle behöva stödjas med ökad miljöbevakning. Det är en av de stora indikatorerna som Naturvårdsverket och Kemikalieinspektionen, som centrala myndigheter på området, efterfrågar.

Vi har därför anslagit mer pengar till miljöövervakning för vatten. Detta ströks av kammaren i den budget som ni biföll i går.

Barnfamiljernas ekonomi

Anf. 65 TERESA CARVALHO (S):

Herr talman! Jag har en fråga till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll.

Barnfamiljer lever många gånger i ett ständigt pusslande, inte minst för att få ihop ekonomin. När etableringsåldern på arbetsmarknaden förskjuts och anställningsvillkoren för unga blir alltmer otrygga blir det alltmer angeläget att också förstärka den ekonomiska barn- och familjepolitiken.

Regeringen har föreslagit ett nytt mål på området, nämligen att den ekonomiska familjepolitiken ska minska skillnaderna i de ekonomiska villkoren mellan hushåll med och utan barn samt att den ska bidra till ett jämställt föräldraskap.

I går röstade riksdagen ned regeringens förslag till ramar för statsbudgeten. Vad får resultatet av den omröstningen för betydelse för Sveriges barnfamiljer?

Anf. 66 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Tack, Teresa Carvalho, för att du ställer en relevant fråga!

I den budget som röstades ned i går lade vi fram flera förslag för att stärka situationen för de barnfamiljer som har det sämst. 25 procent av de ensamstående mammorna i Sverige får varje månad söka försörjningsstöd för att klara sig månaden igenom. Det är verkligheten.

I den budget som röstades ned i går lade vi fram bland annat förslag om att höja underhållsstödet, som är det stöd som går till ensamstående, med 300 kronor per barn och månad. Det hade inneburit en stor skillnad för dessa föräldrar.

Vi föreslog också en höjning av föräldrapenningens grundnivå från 225 till 250 kronor. Det hade gynnat många gånger unga föräldrar som ännu inte trätt in på arbetsmarknaden. Det låg också avgiftsfria läkemedel för barn under 18 år med bland förslagen, liksom flera satsningar för barn i familjer hos arbetslösa och sjukskrivna. Med den borgerliga budgeten kommer detta inte att bli verklighet.

Anf. 67 TERESA CARVALHO (S):

Herr talman! Tack, ministern, för det mycket tydliga svaret!

Förstärkningar i form av exempelvis en höjd grundnivå i föräldrapenningen och en förstärkning av underhållsstödet skulle mycket riktigt, som ministern redogör för, få direkt och positiv inverkan för många barnfamiljers inkomster.

Jag har en följdfråga. Regeringen har inte bara föreslagit nya satsningar utan också avveckling av till exempel vårdnadsbidraget. Det är något som tillämpas i ungefär en tredjedel av landets kommuner och som utnyttjas främst av kvinnor.

Vilken konsekvens skulle också vårdnadsbidragets avveckling få för att uppnå regeringens mål för den ekonomiska familjepolitiken, exempelvis ett jämställt föräldraskap?

Anf. 68 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! 92 procent av dem som ansöker om vårdnadsbidrag är kvinnor. Där finns en viss överrepresentation av kvinnor med en annan etnisk bakgrund och grupper av kvinnor som står långt från arbetsmarknaden.

Det innebär naturligtvis att man blir borta från arbetsmarknaden under en längre tid. Det innebär också att barnen i dessa familjer inte kommer i kontakt med svensk förskola i tidig ålder med allt vad det innebär för bland annat språkutveckling med mera.

Vi behöver fler arbetade timmar i Sverige. Varenda hand behövs, och varenda kvinna behövs också på den svenska arbetsmarknaden. Med den demografiska utmaning vi har i Sverige ska vi vara glada över invandringen till Sverige. Den kan till skillnad från andra länder med mer restriktiv invandringspolitik göra så att vi, om vi klarar integrationen av dessa kvinnor in på den svenska arbetsmarknaden, kan ta fajten och stärka den ekonomiska utvecklingen i Sverige jämfört med andra länder i Europa.

Anf. 69 ROZA GÜCLÜ HEDIN (S):

Herr talman! Jag vill ställa min fråga till gymnasie- och kunskapslyftsminister Aida Hadzialic.

Jag har mött många människor som pratar om bristande möjligheter att vidareutbilda sig. De kan inte förändra sin livssituation eller ta de jobb som finns.

Regeringen ville satsa på en bra och viktig vuxenutbildning – ett kunskapslyft. Det förra Kunskapslyftet var uppskattat och positivt. Många människor fick möjlighet att skola om sig, skaffa sig en utbildning eller mer kunskap inom en rad olika områden. Det handlar om bildning för själen och för samhället.

Vi tror att människor växer och blir fria med studier och ökar sina förutsättningar att få jobb. Vilken ambition har regeringen när det gäller Kunskapslyftet?

Anf. 70 Statsrådet AIDA HADZIALIC (S):

Herr talman! Tack för frågan!

Den här regeringens viktigaste prioritering var att höja kunskapsnivån i samhället, att se till så att fler jobb tillkom och att försöka kombinera de två tingen genom ett så kallat kunskapslyft. Vi ville att nära 35 000 nya utbildningsplatser skulle tillkomma fram till 2018.

Nu blir det inte så. Det kaotiska läge som kammaren kastade vårt land in i genom budgetbeslutet i går innebär bland annat att den stora satsningen på Kunskapslyftet kommer att utebli. Vi kommer inte att kunna öka antalet utbildningsplatser. Vi kommer inte att kunna stärka omställningsförmågan på den svenska arbetsmarknaden. Det är något som på längre sikt skulle stärka den svenska modellen.

Anf. 71 ROZA GÜCLÜ HEDIN (S):

Herr talman! Tack för svaret, och tack för att statsrådet är så tydlig med konsekvenserna.

Precis som statsrådet säger står vi inför det faktum att en majoritet i Sveriges riksdag har röstat för den borgerliga budgeten. Jag ser det som ett hot mot vuxenutbildningen och folkbildningen. Det finns en grundläggande skillnad i den ideologiska tanken att det är de mest studiemotiverade och de med huvud för studier som ska få chansen att vidareutbilda sig på högskola och universitet – punkt!

Det är inte den väg vi vill gå. Vi vill att möjligheten för utveckling och omställning ska finnas – oavsett förutsättningar. Jag är bekymrad över de människor i vårt land som vill ta de jobb som kommer att skapas och har skapats men inte har fått den utbildning som krävs.

Jag hoppas innerligt att detta inte påverkar landets utveckling.

Anf. 72 Statsrådet AIDA HADZIALIC (S):

Herr talman! Det finns dessvärre en risk att det kommer att påverka landets framtida utveckling. Det finns en risk att om det inte finns en om-

ställningsförmåga att vi inte kommer att kunna arbetskraftsförsörja näringslivet eller industrin, som har efterfrågat en starkare och bättre yrkesutbildning.

Vad innebär det, om vi räknar flera steg framåt? Jo, det kan innebära att ekonomin försämrats och i slutändan att välfärden inte kommer att hålla.

Vad de borgerliga partierna gjorde tillsammans med Sverigedemokraterna i går var att på längre sikt försätta Sverige, den svenska ekonomiska modellen, i ett problematiskt läge.

Klimat- och miljöministerns uttalande om det extra valet

Anf. 73 TUVE SKÅNBERG (KD):

Herr talman! Jag vill ställa en kontrollfråga till vice statsministern.

Vice statsministern refererade i början av frågestunden till ett besked som statsministern gav i går kväll som ”det utlysta extravalet”.

Är det rätt uppfattat?

Anf. 74 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Det som jag refererade till var att statsministern på en presskonferens tillsammans med språkröret Gustav Fridolin aviserade att regeringen kommer att utlysa ett extraval den 29 december, och det valet ska hållas den 22 mars.

Anf. 75 TUVE SKÅNBERG (KD):

Herr talman! Enligt regeringsformens 3 kap. 11 § får regeringen utlysa extra val, men tidigast tre månader efter riksdagens första sammanträde, alltså den 29 december. Då är min fråga:

Hur kan vice statsministern referera till statsministerns besked som ”det utlysta extra valet”? När beslutade regeringen om ett extra val?

(Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP): Jag tror inte jag uttryckte mig så.)

Anf. 76 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Precis som jag sade: På en presskonferens i går, som jag tror att många såg, uttalade statsminister Stefan Löfven tillsammans med språkröret Gustav Fridolin att man var enig om att regeringen kommer att utlysa ett extra val den 29 december. Datumet för detta extraval kommer att bli den 22 mars.

Anf. 77 ANDRE VICE TALMANNEN:

Därmed är dagens frågestund avslutad.

Jag vill tacka statsråden och frågeställarna för deras deltagande.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.01 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

§ 7 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

SkU10 Ny instansordning för inrättande av exportbutik på flygplats

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Minskad byråkrati vid inrättande av exportbutik på flygplats)

1. utskottet

2. res. (SD)

Votering:

265 för utskottet

47 för res.

37 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 76 M, 23 MP, 19 C, 20 V, 15 FP,
14 KD

För res.: 47 SD

Frånvarande: 15 S, 8 M, 2 SD, 2 MP, 3 C, 1 V, 4 FP, 2 KD

SkU6 Minskat svartarbete i byggbranschen

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU7 Förbättringar av husavdragets fakturamodell

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Tillkännagivande om uppgiftsskyldighetens utformning)

1. utskottet

2. res. (SD)

Votering:

263 för utskottet

47 för res.

39 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 76 M, 23 MP, 19 C, 20 V, 13 FP,
14 KD

För res.: 47 SD

Frånvarande: 15 S, 8 M, 2 SD, 2 MP, 3 C, 1 V, 6 FP, 2 KD

§ 8 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

Propositioner
2014/15:25 Tydligare reaktioner på ungas brottslighet
2014/15:26 Skärpta regler om förverkande av fordon vid trafikbrott

Skrivelser
2014/15:19 Riksrevisionens rapport om att tillvarata och utveckla nyanländas kompetens
2014/15:23 Riksrevisionens rapport om etableringslotsar

§ 9 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 2 december

2014/15:170 Europa i förkrigstillstånd

av *Allan Widman* (FP)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2014/15:171 Sveriges motståndskraft mot ryska hot om användning av kärnvapen

av *Allan Widman* (FP)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

2014/15:172 FN-kritik mot långa häktningstider och omfattande restriktioner

av *Linda Snecker* (V)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

den 3 december

2014/15:173 Sysselsättning och tillväxt

av *Niklas Wykman* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

§ 10 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 3 december

2014/15:117 Gatukostnader

av *Caroline Szyber* (KD)
till statsrådet Mehmet Kaplan (MP)

2014/15:118 Väg 225 i Stockholms län

av *Nina Lundström* (FP)
till statsrådet Anna Johansson (S)

2014/15:119 Upphållstillstånd för libanesiska medborgare i Sverige

av *Roger Haddad* (FP)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 3 december

2014/15:67 Stöd till kvinnorrättsaktivisters kamp för fri abort i EU

av *Birgitta Ohlsson* (FP)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2014/15:93 Fredsförhandlingarna i Colombia

av *Jens Holm* (V)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2014/15:94 Norsk avbeställning av haubits Archer

av *Allan Widman* (FP)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2014/15:95 Prioriteringar i svensk energipolitik

av *Aron Modig* (KD)

till statsrådet Ibrahim Baylan (S)

2014/15:96 Stöd till barn med särskilda behov i skolan

av *Sofia Damm* (KD)

till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

2014/15:97 Skärpt lagstiftning mot grooming

av *Hans Hoff* (S)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2014/15:98 Svenska programdokument för jordbruksstöd

av *Lena Ek* (C)

till landsbygdsminister Sven-Erik Bucht (S)

2014/15:103 Stöd till civilsamhällesorganisationer i Egypten

av *Robert Hannah* (FP)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2014/15:100 Ridsport och golf, friskvård lika för alla

av *Cecilia Widegren* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2014/15:104 EU och svensk tryck- och yttrandefrihet

av *Jan R Andersson* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2014/15:102 Lokalanställda som bistår den svenska styrkan i Mali

av *Hans Wallmark* (M)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2014/15:105 Minskade satsningar på freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet

av *Karin Enström* (M)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2014/15:106 Nordiskt samarbete i kampen mot alkoholsmuggling

av *Phia Andersson* (S)

till statsrådet Kristina Persson (S)

2014/15:111 Förutsättningarna för Örestat

av *Boriana Åberg* (M)

till statsrådet Kristina Persson (S)

2014/15:109 Skatteverkets kostnadsavdrag för musiker och sångare

av *Cecilia Magnusson* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2014/15:110 Oproportionerligt mottagande av migranter
av *Markus Wiechel* (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2014/15:107 Hjärtstartare på allmän plats

av *Phia Andersson* (S)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2014/15:108 Utlämnande av personuppgifter till företag utanför Sverige

av *Mathias Sundin* (FP)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

§ 12 Kammaren åtskildes kl. 16.03.

Förhandlingarna leddes

av tredje vice talmannen från sammanträdets början till ajourneringen
kl. 12.37,

av andre vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.01 och

av förste vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
§ 3 Ny instansordning för inrättande av exportbutik på flygplats.....	2
Skatteutskottets betänkande 2014/15:SkU10	2
Anf. 1 OLLE FELTEN (SD).....	2
Anf. 2 PATRIK LUNDQVIST (S).....	2
Anf. 3 ERIK ANDERSSON (M)	2
(Beslut fattades under § 7.).....	2
§ 4 Minskat svartarbete i byggbranschen.....	3
Skatteutskottets betänkande 2014/15:SkU6	3
(Beslut fattades under § 7.).....	3
§ 5 Förbättringar av husavdragets fakturamodell.....	3
Skatteutskottets betänkande 2014/15:SkU7	3
Anf. 4 OLLE FELTEN (SD).....	3
Anf. 5 PETER PERSSON (S)	4
Anf. 6 OLOF LAVESSON (M)	4
Anf. 7 PETER PERSSON (S) replik	5
Anf. 8 OLOF LAVESSON (M) replik	5
Anf. 9 PETER PERSSON (S) replik	5
Anf. 10 OLOF LAVESSON (M) replik	6
Anf. 11 ARON MODIG (KD).....	6
(Beslut fattades under § 7.).....	6
Ajournering.....	6
Återupptagna förhandlingar	6
§ 6 Frågestund.....	7
Anf. 12 ANDRE VICE TALMANNEN.....	7
<i>Regeringens målsättning inför klimattoppmötet i Lima.....</i>	<i>7</i>
Anf. 13 JOHAN HULTBERG (M)	7
Anf. 14 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	7
Anf. 15 JOHAN HULTBERG (M)	7
Anf. 16 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	7
<i>Migrationsverkets kostnadsprognos</i>	<i>7</i>
Anf. 17 RICHARD JOMSHOF (SD)	7
Anf. 18 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	8
Anf. 19 RICHARD JOMSHOF (SD)	8
Anf. 20 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	8
<i>Ekologisk odling</i>	<i>8</i>
Anf. 21 PER-INGVAR JOHNSON (C)	8
Anf. 22 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	8
Anf. 23 PER-INGVAR JOHNSON (C)	8
Anf. 24 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	9
<i>Klimat- och miljöpolitiken</i>	<i>9</i>
Anf. 25 MATILDA ERNKRANS (S).....	9
Anf. 26 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	9
Anf. 27 MATILDA ERNKRANS (S)	9
Anf. 28 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	9

<i>Försvarsmaktens ekonomi</i>	9
Anf. 29 JOHAN FORSSELL (M).....	9
Anf. 30 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	10
Anf. 31 JOHAN FORSSELL (M).....	10
Anf. 32 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	10
<i>Sveriges internationella miljö- och klimatarbete</i>	10
Anf. 33 JENS HOLM (V)	10
Anf. 34 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	10
Anf. 35 JENS HOLM (V)	11
Anf. 36 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	11
<i>Försvarets personalförsörjning</i>	11
Anf. 37 ALLAN WIDMAN (FP).....	11
Anf. 38 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	11
Anf. 39 ALLAN WIDMAN (FP).....	11
Anf. 40 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	11
<i>Sveriges ambitioner inför klimatförhandlingarna i Lima</i>	11
Anf. 41 PERNILLA STÅLHAMMAR (MP).....	11
Anf. 42 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	12
Anf. 43 PERNILLA STÅLHAMMAR (MP).....	12
Anf. 44 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	12
<i>Regeringens inställning till trafikfrågorna inför det extra valet</i>	12
Anf. 45 ARON MODIG (KD)	12
Anf. 46 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	12
Anf. 47 ARON MODIG (KD)	12
Anf. 48 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	13
<i>Åtgärder mot den organiserade brottsligheten</i>	13
Anf. 49 BORIANA ÅBERG (M).....	13
Anf. 50 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	13
Anf. 51 BORIANA ÅBERG (M).....	13
Anf. 52 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	13
<i>Tillämpningen av artskyddsförordningen vid skogsavverkning</i>	13
Anf. 53 ANDERS FORSBERG (SD)	13
Anf. 54 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	14
Anf. 55 ANDERS FORSBERG (SD)	14
Anf. 56 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	14
<i>Utveckling av det nordiska samarbetet</i>	14
Anf. 57 PHIA ANDERSSON (S).....	14
Anf. 58 Statsrådet KRISTINA PERSSON (S)	14
Anf. 59 PHIA ANDERSSON (S).....	14
Anf. 60 Statsrådet KRISTINA PERSSON (S)	15
<i>Förorening av grundvattnet</i>	15
Anf. 61 LENA EK (C)	15
Anf. 62 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	15
Anf. 63 LENA EK (C)	15
Anf. 64 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	15
<i>Barnfamiljernas ekonomi</i>	15
Anf. 65 TERESA CARVALHO (S).....	15
Anf. 66 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÅLL (S)	15
Anf. 67 TERESA CARVALHO (S).....	16

Anf. 68 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	16	Prot. 2014/15:32 4 december
<i>Kunskapslyftet</i>	16	
Anf. 69 ROZA GÜCLÜ HEDIN (S).....	16	
Anf. 70 Statsrådet AIDA HADZIALIC (S).....	16	
Anf. 71 ROZA GÜCLÜ HEDIN (S).....	16	
Anf. 72 Statsrådet AIDA HADZIALIC (S).....	16	
<i>Klimat- och miljöministerns uttalande om det extra valet</i>	17	
Anf. 73 TUVE SKÅNBERG (KD)	17	
Anf. 74 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	17	
Anf. 75 TUVE SKÅNBERG (KD)	17	
Anf. 76 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	17	
Anf. 77 ANDRE VICE TALMANNEN.....	17	
Ajournering	17	
Återupptagna förhandlingar	17	
§ 7 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	17	
SkU10 Ny instansordning för inrättande av exportbutik på flygplats.....	17	
SkU6 Minskat svartarbete i byggbranschen	17	
SkU7 Förbättringar av husavdragets fakturamodell	17	
§ 8 Bordläggning	17	
§ 9 Anmälan om interpellationer	18	
§ 10 Anmälan om frågor för skriftliga svar	18	
§ 11 Anmälan om skriftliga svar på frågor	18	
§ 12 Kammaren åtskildes kl. 16.03	19	